

MEDIA ONDER DE LOEP

DOOR SAVASORDA

Nieuwsbeelden altijd betrouwbaar?

De zaak Mohammed Al-Dura

In de huidige politiek, de economie en de andere belangrijke maatschappelijke velden worden de lijnen uitgezet door communicatiestrategieën. Zij bepalen welke boodschap door de massamedia verstuurd worden. Emotioneel geladen beelden dragen ertoe bij dat deze boodschap bij miljoenen (argeloze?) ontvangers beklijvend overkomt. Maar in hoeverre stemt het ontvangen beeld overeen met de werkelijkheid? Een filosofische vraag, waar ook Savasorda zich aan waagt.

Doodgeschoten voor het oog van de camera

September 2000, begin van de "2de Intifada". In de hele wereld zien miljoenen TV kijkers de beelden van een 12 jarige jongen, Mohammed Al-Dura, die verscholen achter een ton in de armen van zijn vader doodgeschoten wordt in Netzarim, een grenspost tussen Israël en Gaza, naar verluidt door Israëlische soldaten. De wereld reageert geschokt en ziet in de beelden het bewijs voor het buitensporige Israëlische geweld tegen de Palestijnen.

Op 30 september 2000 zendt het officiële Franse TV station France 2 beelden uit die gefilmd waren door hun Palestijnse cameraman, Talal Abou Rahmah. Charles Enderlin, de correspondent van France 2 in Jeruzalem geeft commentaar bij de beelden. Hij meldt dat de dodelijke schoten vanuit de richting van de Israëlische posities kwamen. France 2 stelt deze beelden gratis ter beschikking van de andere TV stations.

De kleine Mohammed Al-Dura kreeg het statuut van martelaar in de Arabische wereld: er werden postzegels met zijn foto gedrukt, straten werden naar hem genoemd, zelfmoordenaars verwezen naar zijn lot. Terroristen gebruikten de foto van Al-Dura op de achtergrond bij het vermoorden van de Joods-Amerikaanse journalist Daniel Pearl in Pakistan. Jonge Palestijnen werden aangemoedigd om ook "martelaar" te worden zoals de kleine Mohammed. De wereldpers is het erover eens dat deze beelden het geweld hebben doen oplaaien met een groot aantal doden en gewonden tot gevolg.

In een eerste reactie verklaarde het Israëlische leger dat indien door haar toedoen burgerslachtoffers vallen, ze dit ten zeerste betreuren en dat het hen niet duidelijk is wie de fatale schoten loste. Wel was het zo dat een Israëlische grenspost aangevallen werd en dat Israëlische troepen het vuur beantwoordden. Dit betekent dat ongeacht wie de schoten loste, de Palestijnen verantwoordelijk zijn voor het uitlokken van het vuurgevecht.

Groeiende twijfel

De wereld had echter aangenomen dat Israël schuldig was zoals de Franse TV reporter beweerde. Maar, vanaf de eerste dagen na het "incident" vonden enkele kritische mediawatchers dat er toch enkele bedenkingen waren en begonnen hun eigen onderzoek. Was er geen betere beschermende positie mogelijk voor de jongen en zijn vader? Kreeg men bij de beelden niet de indruk dat de jongen tijdens het "over-

lijden" bewoog en zelfs even van onder de ellebogen naar de camera keek. Ooggetuigen werden ondervraagd, de verschillende verklaringen werden naast elkaar gelegd en met elkaar vergeleken, er kwam een ballistisch onderzoek naar de verschillende kogelinslagen.

De eerste bedenking kwam met de onderzoeksfilm uit 2001, "Das Rote Quadrat (Het rode vierkant)" van Esther Shapira, gemaakt in opdracht van de Duitse televisiezender ARD. Hierin werd wetenschappelijk aangetoond dat het jongetje niet door Israëlische kogels kon getroffen worden.

Een waslijst van andere kritische onderzoeken volgde: het Israëlische onafhankelijke persagentschap MENA (Metula News Agency, <http://www.menapress.com/>), de Franse schrijver Gérard Huber met zijn boek "Contre-expertise d'une mise en scène", de Fransman Philippe Karsenty die een site oprichtte waarin hij de kwaliteit van de Franse media onder de loep neemt, een paar bloggers (zoals debriefing.org) en historicus Richard Landes (theageanstable.com en seconddraft.org).

Vrij snel groeide de conclusie dat de beelden eigenlijk een mise en scène waren. Professor Landes lanceerde hiervoor het toepasselijke begrip "Pallywood". De bewezen mediamanipulaties tijdens de Libanonoorlog (zomer 2006) werden naar analogie daarmee Hezbollywood genoemd (zie *Joods Actueel* N°1 Verarmde pers).

In de reportage van de journalist Enderlin werden 10 tegenstrijdigheden ontdekt. Een Franse groep (<http://acmedias.free.fr/>) onderzocht eind 2004 ook hoe die in pers aan bod kwamen. Zie hun website voor een vergelijkende studie en tabellenlijst.

Oorspronkelijke beelden te gruwelijk?

De verantwoordelijke van de oorspronkelijke informatie, Charles Enderlin mengde zich ook in het debat. Hij had zich naar eigen zeggen beperkt tot een fractie (30 seconden) van de 27 minuten camerabeelden omdat de doodstrijd van de jongen te gruwelijk was om uit te zenden. Enkele journalisten en professor Landes kregen wel alle originele beelden te zien.

De directrice van France 2 Arlette Chabot kreeg de schok van haar leven en werd doodsbleek toen ze zelf kon vaststellen dat er helemaal geen gruwelijke beelden te zien waren en dat de film enkele hints toonde van opgezet spel. Zo waren er bijvoorbeeld verschillende 'takes' te zien zoals men dat in het jargon noemt. De internationale pers bleef hier echter doof voor. Alle deontologische regels van de journalistiek leken vergeten, een kritische stem kwam niet aan bod. Richard Landes noemde zijn site terecht de "Augiasstal", geen enkel internationaal persorgaan nam het op zich om die te reinigen. Zelfs al kwamen de tegenstrijdige uitspraken van Enderlin, cameraman Abou Rahmah en vader Jamal Al-Dura aan het licht, de "mythe" Mohammed Al-Dura hield stand. Ook de Belgische pers bleef de mythe verspreiden. Alle pogingen van Savasorda om daar enig weerwerk tegen te bieden geraakten niet in de pers. Jeune Afrique (een Franstalig progressief magazine) schreef meer dan eender welk Europees blad over de zaak.

Politiek geladen

Niettemin was twijfel gezaaid, zeer tegen de zin van de Franse overheid. President Chirac voelde zich genoodzaakt om in een brief zijn eerbied en vertrouwen in Charles Enderlin te bevestigen.

France 2 en Charles Enderlin trokken ten aanval. Ze dienden een klacht in tegen al wie het aandurfde om in Frankrijk de officiële versie van de "dood" van Al-Dura in twijfel te trekken. In een proces dat alles behalve eerlijk overkwam werd M. Karsenty vorig jaar veroordeeld. Hij

ging tegen die uitspraak in beroep. Die procedure in beroep is op dit ogenblik aan de gang in Parijs. Op 17 september 2007 kreeg de zaak een nieuwe wending wanneer het Israëlisch leger officieel de volledige oorspronkelijke film opvroeg. Dit krijgt nu wel de nodige aandacht in de media. Twee dagen later doet zich dan nog een belangrijker feit voor: de rechter eist officieel dat France 2 deze tapes ter beschikking stelt van het gerecht. Een gevolg van de machtswissel op het politieke vlak zoals sommigen voorspeld hadden?

Niet op TV, maar wel in (sommige) kranten

De beslissing van de rechter werd door het persagentschap AP en door tal van mediawatchers wereldkundig gemaakt. Op 1 oktober schrijft Daniel Seaman, de directeur van de GPO (Government Press Office van Israël) in een brief aan een advocatengroep dat de zaak Al-Dura niets minder is dan een "blood-libel" (Valse beschuldigingen van rituele moorden door Joden uitgevoerd die vanaf de Middeleeuwen aan de basis liggen van talrijke Jodenvervolgingen).

Desondanks blijft het stil bij onze nationale TV zenders. De VRT weigert ook maar iets te melden tot de uiteindelijke beslissing van het gerecht. In andere juridische aangelegenheden vertoont men op deze zender nochtans niet dezelfde terughoudendheid. Een mogelijke juridische klacht tegen de Israëlische eerste minister Olmert haalde wel het VRT nieuws. Het hoofd van de internationale nieuwsdienst bij de RTBF, Christian Dupont, was "geschokt" dat het gerecht zich nu met de zaak Al Dura inliet. Volgens hem is het eerder aan de politiek om zich daarmee bezig te houden. Deze reactie ligt helemaal in de lijn van wat Savasorda schreef over het overwicht van de PS op de RTBF (zie *Joods Actueel* N° 8).

Maar met de brief van Daniel Seaman was het hek van de dam. De dagbladen van de groep Corelio, De Standaard, Het Nieuwsblad en de Gentenaar verbraken met hun 300.000 exemplaren de jarenlange mediastilte in Vlaanderen met de titels: **Wereldberoemde intifadafoto 'getrukeerd'** en **"'Intifadabeelden' getrukeerd zegt Israël"**. Ook de meest bezochte nieuwssite van het Belgische internet, Het Laatste Nieuws online, schreef **"Franse zender manipuleerde beelden schietpartij in Gazastrook"**.

Zelfs Le Soir kon het niet meer onthouden aan hun lezers, al was het met een zeer eenzijdig artikel bol van halve waarheden en zelfs met een leugen al zou de vader van Mohammed, de man die rond de wereld reisde om de zaak te "promoten", ook gedood zijn in de "schietpartij". Ook in andere landen werd de mediastilte door een paar kranten verbroken. Maar niet in Frankrijk! Zelfs "Arab News" uit Saoedi-Arabië schreef het in zijn Engelse versie.

Karsentisten en anti-Karsentisten

Een wereldwijde polemiek lijkt in de maak. Zelfs in de Israëlische pers lijken de meningen lijnrecht tegenover elkaar te staan. De anti-Karsentisten hebben al een strategie uitgedokterd voor het geval het Franse gerecht de beelden als media-vervalsing bestempeld. Volgens hen is dit uiteindelijk maar "een detail" omdat er ook heel wat andere kinderen het leven lieten. Natuurlijk gaan ze daarbij wel voorbij aan

het grote aantal kinderen dat in de nasleep van de Al-Dura affaire in groots opgezette "zelfmoordcampagnes" geslachttofferd werden.

Niet alleen de hevige emoties van voor- en tegenstanders roepen gelijkenissen op met de affaire Dreyfus. Net zoals in de zaak Dreyfus lijkt de Franse politiek in de zaak betrokken. Aanvankelijk werd ook toen de man die de zaak in de media bracht, Emile Zola, gedagvaard. Na een verschuiving in de politiek werd de zaak toen volledig door het gerecht uitgespit en kwam de waarheid aan het licht. Het is nu afwachten tot wanneer France 2 (na zeven jaar) uiteindelijk de volledige films ter beschikking van het Franse gerecht zal stellen en de hele zaak misschien ten gronde kan gevoerd worden. Te volgen dus.

Getekend Savasorda

Savasorda is het pseudoniem van een kleine groep medewerkers van Joods Actueel die de media onder de loep nemen. Savasorda ("Hoofd van de wacht") was een joods-spaanse geleerde, leefde in Barcelona en was DE persoon die voor het eerst de volledige oplossingen van de tweede-graadsvergelijkingen naar Europa bracht. Hij vervulde daardoor de werken van de griek Diophantes en vooral van de Oezbeek al-Chwarizmi die de negatieve wortels, reeds bekend door de Hindoes, zelf niet ontdekt had.

(Door de actualiteit zal het vervolg van vorige "media onder de loep" over de RTBF in een volgende uitgave verschijnen.) ■

Dader Aanslag Hoveniersstraat aangehouden

Het vermoedelijk brein achter de aanslag in de diamantwijk in 1981 is in Canada opgepakt. Dat bevestigden Franse autoriteiten aan de krant Le Figaro. Het gaat om een Libanees met Palestijnse contacten. De man leefde al jaren als goede huisvader in Canada. Hij zou ook verantwoordelijk zijn voor de aanslag nabij een synagoge in Parijs in 1981. Daarbij vielen vier doden: drie Fransen en één Israëli. Bij de aanslag in Antwerpen ontplofte eveneens een bomauto, dit voor de Portugese Synagoge. Hierbij kwamen drie mensen om het leven en vielen 60 gewonden.

Om acht minuten na negen 's morgens, op dinsdag 20 oktober, wordt de Antwerpse diamantwijk opgeschrikt door een enorme knal, die tot ver in de omtrek te horen is. Enkele tientallen kilo's springstof, verstopt in een achtergelaten bestelwagen, vernielen de Hoveniersstraat, op een boogscheut van het Centraal Station.

Drie mensen worden gedood, zestig anderen gewond. De schade loopt in de miljoenen: twee gebouwen zijn zo zwaar beschadigd dat ze moeten afgebroken worden, aan andere gebouwen, meestal diamantzaken, is maandenlang werk.

De dader kan ontkomen via Zaventem en de aanslag werd nooit opgeëist. Verdachte nummer één is de Palestijnse Bevrijdingsorgani-

Ondanks de strenge bewaking heeft iedereen de verdachte bestelwagen over het hoofd gezien.

satie, omdat enkele maanden eerder de vertegenwoordiger van de PLO in Brussel is vermoord. De PLO ontkent met klem elke betrokkenheid. Na de moordende explosie nemen de stad Antwerpen,

de Joodse gemeenschap en de diamantsector draconische veiligheidsmaatregelen. Op vele plaatsen geldt sindsdien een permanent parkeerverbod, overall komen camera's en kogelvrij glas, en dag en nacht patrouilleren agenten en veiligheidsmensen door de wijk. Wat niet kan verhinderen dat er nadien nog verscheidene kleinere aanslagen gebeuren. ■

De Joodse opperrabijn Kreiwirth bezoekt de slachtoffers van de aanslag

Congres, 'Kinderen van de Shoa' Overvol

Enkele weken voor het congres, 'Kinderen van de Shoa', heeft de organisatie al dubbel zoveel aanvragen gekregen dan er beschikbare zitplaatsen zijn. Het congres, georganiseerd door het Forum der Joodse Organisaties, vindt plaats op 28 oktober in Antwerpen en zal heel wat bekende sprekers uit binnen- en buitenland opvoeren. De organisatie van het congres is daarom volop bezig extra zitplaatsen te voorzien. Ook zullen video schermen geplaatst worden in aanpalende zalen waar nodig.

Voor meer info en inschrijvingen zie www.fjo.be ■